KRONIEKEN EN MEDEDELINGEN

1. Internationaal colloquium over de plaats van Carl Schmitt in de rechts- en geesteswetenschappen van de 20e eeuw (Speyer, 1—3 oktober 1986).

Na het overlijden van de weliswaar omstreden doch uitermate belangrijke Duitse geleerde Carl Schmitt (1888—1985) (vgl. mijn terugblik in het *Rechtskundig Weekblad*, 49e jg. nr. 6, 12 oktober 1985, kol. 353-362) was men er in Italië lijk de kippen bij om aan zijn denken of aan aspecten ervan colloquia te wijden (Rome, Napels, Salerno, e.a.). Bijgevolg dient het prof. Helmut Quaritsch als een verdienste aangerekend, in de vermaarde *Hochschule für Verwaltungswissenschaften* te Speyer een internationaal opgevatte *C.S.-Tagung* te hebben voorbereid en doorgevoerd. Belangstelling was er te over, want meer dan 50 vorsers (juristen, historici, sociologen, theologen) verzochten een uiteenzetting te mogen houden. Uiteindelijk bleven 24 gegadigden over (15 Duitsers, 4 Amerikanen, 2 Fransen, 1 Italiaan, 1 Zwitser, 1 Belg) en om de zaak niet in het honderd te laten lopen, verzaakten nog eens vijf onder hen (allemaal Duitsers) tijdens de *Tagung* zelf aan het woord. Teneinde de overzichtelijkheid te bevorderen, werden de erg uiteenlopende referaten op de valreep zo goed en zo kwaad als het ging in vier rubrieken opgesplitst.

In de eerste rubriek stonden biografische elementen centraal. Baron Eberhard von Medem bracht verslag uit over de inhoud van de zich thans in Düsseldorf bevindende wetenschappelijke nalatenschap van de geleerde : 500 archiefkisten van elk 38 x 26 x 11 cm. De rechtsgeleerde Ernst Rudolf Huber vertelde over besprekingen die Carl Schmitt en hijzelf in het cruciale jaar 1932 met hogere Reichswehrofficieren gevoerd hebben. Armin Mohler poogde de vraag te beantwoorden of en in hoeverre Carl Schmitt tot de zogeheten *konservative Revolution* mag gerekend worden. Ondergetekende leverde bouwstenen voor de helaas ontbrekende biografie, doch met dien verstande dat alles bewust tot de periode 1888-1933 beperkt bleef. De tweede rubriek omvatte oriënterende studies. Klaus Kröger formuleerde bedenkingen bij het schromelijk onderschatte opus *Römischer Katholizismus und politische Form.* Günter Maschke leverde een degelijke bijdrage tot de achtergrond van Carl Schmitts decisionisme. En Ellen Kennedy was het er om te doen het beroemde geschrift over *Der Begriff des Politischen* als een uiting van politiek expressionisme voor te stellen

Themata uit Schmitts oeuvre kwamen in de derde rubriek aan bod. Herman Lübbe handelde over de *Ausnahmefall.* Testamentuitvoerder Joseph H. Kaiser ging nader in op het *konkretes Ordnungsdenken*, terwijl G.L. Ulmen Schmitts antwoord op Max Webers calvinisme-kapitalisme-thesis onder de loep nam. Julien Freund belichtte op originele wijze het partisanenfenomeen en zijn landgenoot Jean-Louis Feuerbach boog zich over de grootruimteconceptie van Carl Schmitt. Bundesrichter Ernst Wolfgang Böckenförde presenteerde het reeds vermelde geschrift over *Der Begriff des Politischen* als de sleutel tot het door de

geleerde ontwikkelde staatsrecht. Ten slotte vergeleek Pasquale Pasquino de leer van de *pouvoir constituant* bij Emmanual Séyès en Carl Schmitt. Logischerwijze stond de vierde rubriek in het teken van Schmitts nawerking. George Schwab resumeerde deze impact voor wat de Engelssprekende wereld betreft. Joseph W. Bendersky onderstreepte de aanhoudende invloed in weerwil van heel wat intellectuele kritiek. Christian Meier situeerde Carl Schmitt in de geschiedenis van het politieke en Volker Neumann ging nader in op de receptie van Schmitts denken in linkse middens. Als klap op de vuurpijl stelde Bernard Willms de vraag of Carl Schmitt al dan niet als de jongste klassieker van het politieke denken kan gelden?

Alles wel beschouwd, was het een voortreffelijk colloquium. Enerzijds stonden de meeste referaten op peil en anderzijds verliep de discussie na elk referaat correct en binnen de gestelde tijdslimiet. Bovendien bestond er voortdurend gelegenheid tot gesprekken onder vier ogen of in kleine groepjes. Dank zij Quaritschs initiatief kreeg ik b.v. verschillende collegae te zien waarmee ik sinds geruime tijd correspondeer; het zijn uiteraard verrijkende contacten geworden, in die zin dat de verdere schriftelijke discussie opener en vlotter kan verlopen. Te noteren dat de referaten in 1988 in Berlijn in boekvorm zullen verschijnen, los van de door mij toegezegde *Carl Schmitt-Gesamtbibliographie* die gelijktijdig door dezelfde uitgeverij zal worden uitgegeven. Middelerwijl gaat de discussie monter verder : Jürgen Habermas heeft gemeend links onrechtstreeks de levieten te moeten lezen wegens een z.i. te ver gaande belangstelling uit die hoek voor Schmitts theorieën (zijn artikel verscheen bijna op hetzelfde ogenblik in het Engels, het Duits, het Italiaans en het Spaans : toeval of opzet?); Günter Maschke publiceert weldra een boek over en rond de meer dan honderd necrologische artikels waarop hij de hand kon leggen; dissertaties zijn aangekondigd (o.m. die van Jozef Van Bellinghen aan de V.U.B.) en meerdere boeken en tijdschriftartikels staan op het getouw. Carl Schmitt und kein Ende?

P. TOMMISSEN

2. Studiedag over het Sociaal Verhuurkantoor (Seminarie voor Jeugdwelzijn en Volwassenenvorming, Rijksuniversiteit te Gent, 22 oktober 1986).

In het kader van een reeks studiedagen over de recente ontwikkelingen in de maatschappelijke dienstverlening, organiseerde het Seminarie voor Jeugdwelzijn en Volwassenenvorming in samenwerking met de Vereniging der Vlaamse Onthaaltehuizen een studiedag over de 'idee en concrete uitwerking van een sociaal verhuurkantoor'.

De discussietekst van de Vereniging over 'wat een sociaal verhuurkantoor (niet) is' en de uitbouw momenteel van een aantal sociale verhuurkantoren in diverse steden van ons land, o.m. ook te Gent, vormde daartoe de aanleiding.

Deze studiedag moet tevens gezien worden in het licht van de Europese onderzoeksprogramma's 'Modelprojecten en studies ter bestrijding van de armoede', een reeks actie-onderzoeken die vorig jaar onder impuls van de Commissie van de Europese Gemeenschap van start gingen in alle landen van deze Ge-

meenschap. Op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap zijn onderzoeksprogramma's aan de gang te Antwerpen, Brussel en Gent. Het Sociaal Verhuurkantoor te Gent vormt samen met twee andere initiatieven op het terrein van de thuislozenzorg het Gentse deelproject. Dit actie-onderzoek wordt vanuit bovengenoemd seminarie wetenschappelijk begeleid door Maria Bouverne-De Bie.

Alleenstaanden, werklozen, thuislozen, steuntrekkers van het OCMW, onregelmatige gezinnen, vreemdelingen... komen door de structuur van de huisvestigingsmarkt en de wijze waarop deze funktioneert in de onderste lagen van de private huursector terecht. Het logementscircuit, bestaande uit logementen, gemeubelde en ongemeubelde kamers, kwartieren, enz. vormt dan ook in de realiteit het specifiek aanbod voor deze gemarginaliseerde groepen. Deze 'secundaire huisvestingsmarkt' kenmerkt zich voornamelijk door een grondige verstoring van de verhouding tussen de kwaliteit van de woning en de huurprijs, die bovendien veelal te hoog is in verhouding tot het inkomen van de huurder.

Wanneer we het recht op wonen definiëren als "het recht te kunnen beschikken over een degelijke woning naar keuze, in een goede woonomgeving, tegen een betaalbare prijs, met het recht er ongestoord te blijven wonen zolang men dit wenst", komen die mensen, die wij naargelang de probleemdefinitie waarvoor wij kiezen, achtergesteld, gedepriveerd, kansarm, maatschappelijk kwetsbaar... noemen, weer in de kou te staan.

Vanuit het besef van deze problematiek zijn in het welzijnswerk specifieke voorzieningen ontstaan rond de zorg voor het wonen : het wonen van mensen maakt immers inherent deel uit van het welzijn van mensen !

Binnen het geheel van voorzieningen die een verbetering van het wonen van kansarme groepen beogen, neemt het Sociaal Verhuurkantoor een dubbele positie in : enerzijds wil het Sociaal Verhuurkantoor, als verhuurkantoor, actief ingrijpen in de woningmarkt, anderzijds richt het Sociaal verhuurkantoor zich enkel tot de eigen cliënten van de aangesloten zorgorganisaties die "een zekere steun nodig hebben om een goede huisvesting te vinden, om toegang te krijgen tot die huisvesting, en om die huisvesting te behouden" en vervult het Sociaal Verhuurkantoor tevens een signaalfunctie naar de verwijzende instantie toe.

Het opzet van de studiedag reikt echter verder dan het uitklaren van deze dubbele positie, en moet dan ook ruimer gezien worden als het helder maken van de totale problematiek waarop het Sociaal Verhuurkantoor zich richt.

De geïnteresseerde lezer kunnen we verwijzen naar de documentatiemap welke het basismateriaal voor deze probleemstelling vormt.

De documentatiemap bestaat uit drie grote delen: 'Ontwikkelingen binnen de maatschappelijke dienstverlening'; 'Crisis in de sociale huisvesting' en 'Idee en concrete uitwerking van een sociaal verhuurkantoor' samen met een overzicht van de uitbouw van de sociale verhuurkantoren in ons land.

De studiedag werd ingeleid door Prof. Dr. E. Verhellen. In zijn algemene inleiding onder de titel 'Het sociaal verhuurkantoor : exemplarisch voor recente ontwikkelingstendenzen in de maatschappelijke dienstverlening', stelde hij de vraag naar het verzekeren van de kwaliteit van de maatschappelijke dienstverlening bij een verhoogde probleemdruk tegelijk met een vermindering van financiële middelen — waarvoor dan de 'economische crisis' verantwoordelijk wordt gesteld.

In 'De zorg voor het wonen : inherent deel van de zorg voor het welzijn', werd door M. Bouverne-de Bie (RUG) een probleembenadering voorgesteld waarin vertrokken wordt van de betekenis die de — ook met betrekking tot wonen — gedepriveerde groep verleent aan 'wonen'. Niet 'het vroeger minder kansen gekregen hebben', maar 'het vandaag geen kansen krijgen' staat aldus centraal. Een portrettering van de situatie van kansarmen via dia's en interviews vormt het onderzoeksinstrument dat overeenkomstig deze probleembenadering ontworpen werd.

B. Hubeau (UIA) gaf in zijn uiteenzetting 'De (sociale) huisvestingsmarkt versus de woonbehoeften van de huurder' een analyse van het overheidsbeleid m.b.t. wonen vanuit het element 'kansarmoede'.

In het tweede meer praktische deel van de studiedag werd een poging ondernomen een aantal beleidsalternatieven voorop te stellen. Na een visuele verkenning van het logementscircuit in het Gentse aan de hand van de diareeks ontworpen door het Aktie-onderzoekcentrum Thuisloosheid, werd de effectiviteit van een (betere) reglementering op het logementscircuit door K. Coenegrachts in vraag gesteld. Reglementeringen zijn immers steeds te omzeilen, met het gevaar dat een nog zwarter circuit gaat ontstaan. Bovendien kan een reglementering slechts een deeltje aanpakken van de deelproblematiek die wonen is met betrekking tot welzijn. In die zin zal het welzijnswerk een aantal deontologische regels moeten gaan hanteren bij het verlenen van hulp, advies aan mensen met betrekking tot wonen. Een algemene opstelling van de OCMW's t.a.v. verhuurders van woningen zou in elk geval een belangrijke stap betekenen.

Als laatste punt op het programma van deze studiedag werd door IRIS, het sociaal verhuurkantoor Brussel dat tevens het oudste is, een overzicht gegeven van wat op dit moment aandachtspunten kunnen zijn bij de uitbouw van een sociaal verhuurkantoor.

De door Luc Notredame (RUG) gebrachte synthese omvatte een slotvraagstelling : 'Gaat de maatschappelijke dienstverlening het sociaal beleid van de overheid vervangen?' Het oplossingsmodel m.b.t. de 'kwantitatieve woningnood' — door Luk Notredame "gemengd zakelijk-zorg model" genoemd — waarvoor het Sociaal Verhuurkantoor kiest, kan alsdusdanig als exemplarisch gezien worden; zowel voor de toenemende invasie van het welzijnswerk in de 'harde sectoren' als voor de tendens tot het beperken van het interventionistisch karakter van de zorgverlening in de welzijnssector.

De hoger vermelde documentatiemap kan u bekomen door 360 BF te storten op rekening 401-0012241-37 van V.D.V.D. vzw, 2600 Berchem met vermelding "SVK-MAP".

Bent u geïnteresseerd in de verdere ontwikkelingen van het armoedeproject, dan kan u steeds contact opnemen met Mw. M. Bouverne-De Bie, Seminarie voor Jeugdwelzijn en Volwassenenvorming van de Rijksuniversiteit Gent, Louis Pasteurlaan 2, 9000 Gent — Tel. 24.02.24.

B. HINNEKINT

3. 'European Terrorism : European Commission and European Court Responses' (Rijksuniversiteit te Gent, 27 november 1986).

Het was dit jaar de beurt aan onze rechtsfaculteit om Antonio Cassese, professor in internationaal recht aan de universiteit van Florentie te ontvangen in het kader van de 'Henri Rolin leerstoel'. De bedoeling van deze leerstoel is het onderricht in het internationaal recht met evenveel geestdrift en gezag als Henri Rolin, professor aan de Université Libre de Bruxelles van 1933 tot 1961, voort te zetten.

In aanwezigheid van P. Vermeylen, voorzitter van de 'vzw, de Vrienden van Henri Rolin', en van Prof. Waelbroeck, deed Prof. Cassese eer aan de verwachtingen. Decaan, Prof. P. Ghysbrecht, leidde de voordracht in met een korte levensschets en een laudatio van Henri Rolin, terwijl Prof. R. Hamerlynck de eminente spreker voorstelde. Geboren in Italië in 1937, studeerde hij aan de universiteiten van Pisa, Frankfurt en Genève. Reeds in 1964 werd hij professor in internationaal recht te Florentie en gaf colleges te Den Haag, Straatsburg, Saloniki, Berkeley (Californië), Parijs, Genève en nu in Gent. Hij ontplooide vele diplomatieke activiteiten als lid van de Italiaanse delegatie bij diverse conferenties en commissies van de Verenigde Naties en van de Raad van Europa. Auteur van vijf boeken, uitgever van nog 10 andere boeken, schreef hij een 50-tal artikels in Italiaanse en buitenlandse tijdschriften, voornamelijk over de rechten van de mens en over humanitair recht.

Professor Cassese gaf een ruim overzicht van de verschillende uitspraken van de Europese Commissie en van de arresten van het Europees Hof van de Rechten van de Mens die in min of meerdere mate te maken hadden met terrorisme.

Het verdrag van Rome van 1950, geratificeerd door de 21 leden van de Raad van Europa, laat volgens artikel 15 afwijkende maatregelen toe in geval van oorlog en bij een noodtoestand. Weliswaar zal niet worden afgeweken van artikel 2 het recht op leven, van artikel 3 het verbod van folteringen en vernederende behandelingen of straffen, van artikel 4 al. 1 het verbod van slavernij en van artikel 7 die slechts de veroordeling van strafbaar gestelde feiten naar het nationaal of het internationaal recht voorziet. Vervolgens is er artikel 17 dat stelt dat noch een staat, noch een groep, noch een persoon daden mag stellen die de rechten en vrijheden van de conventie vernietigen of beperken.

In hun strijd tegen het terrorisme hebben verschillende staten, voornamelijk Griekenland, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Turkije, Italië en de Duitse Bondsrepubliek bepaalde rechten beperkt. Bepaalde daden werden, in de strijd tegen het terrorisme, door hun onderhorigen gepleegd, waarvoor deze staten ter verantwoording geroepen werden bij voornoemde Europese instanties. Telkens werd grondig nagegaan of de beklaagden wel volgens de rechten van de mens zoals voorzien in de conventie werden behandeld. Zo werd Groot-Brittannië veroordeeld voor vernederende behandelingen t.a.v. Ierse terroristen en werd Italië op het matje geroepen voor al te lange procedures die het voorarrest nodeloos jaren liet aanslepen.

Hoe groot de afkeer voor terroristen ook moge zijn, ook zij hebben recht op een "due process of law". Het mag alleen de bedoeling zijn "to prosecute"

en niet "to persecute", aldus Prof. Cassese.

Henri Rolin stelde reeds "barbarism is underneath us", doch daartegen is er slechts één antwoord, namelijk, internationale en regionale samenwerking ter bescherming van de rechtsstaat.

De boeiende conferentie werd, na het beantwoorden van enkele vragen van studenten, onder algemeen applaus toegejuicht. De volgende dag zou Prof. Cassese nog een voordracht houden in de Université Catholique de Louvain over 'L'Imbroglio de l'Achille Lauro'. Deze zou ook doorgaan in het kader van de Henri Rolin Leerstoel.

R. HAMERLYNCK

4. 'Introduction to Chinese Law' — Een inleidende voordrachtenreeks omtrent het recht van de Volksrepubliek China (Rijksuniversiteit te Gent, november, 1986).

Op uitnodiging van de professoren H. Bocken en M. Storme was Professor Jiang Ping, Ondervoorzitter van de 'China University of Political Science and Law' en het 'Economic Law Institute' van Beijing, gedurende de maand november de gast van de Gentse Rechtsfaculteit voor een inleidende voordrachtenreeks in het Chinees recht. Deze voordrachtenreeks werd enerzijds in een aantal colleges geïntegreerd zodat vele licentiestudenten naderbij kennis konden maken met een aantal regels en beginselen van Chinees recht en anderzijds werden de voordrachten ook voor het bedrijfsleven en de advocatuur opengesteld. Dit laatste werd door de samenstelling van het programma mogelijk gemaakt; naast een inleidende spreekbeurt omtrent de bronnen en beginselen van Chinees burgerlijk recht en colleges over Chinees zaken-, verbintenissen- en erfrecht bevatte het programma immers een aantal voor praktijkmensen interessante onderwerpen. In dit kader kwamen onder meer het Chinees vennootschappen-, economisch-, octrooi- en fiscaal recht aan bod. Opmerkelijk is hierbij dat niet alleen privaatrechtelijke vakgebieden behandeld werden, doch dat ook ruimschoots plaats ingeruimd werd voor de in de rechtspraktijk even belangrijke publiekrechtelijke deelgebieden. Ten slotte behandelde professor Jiang Ping eveneens een aantal voor vreemde investeerders uiterst belangwekkende recente ontwikkelingen in het Chinese recht, zoals de wetgeving met betrekking tot internationale handelscontracten en de gezamelijke ondernemingsstructuren waarbij al dan niet een Chinese partner ingeschakeld wordt.

Als besluit kan gesteld worden dat de voordrachtenreeks vooral waardevol is doordat zij een eerste overdracht van juiste en actuele informatie over een aantal in volle ontwikkeling zijnde deelgebieden van het Chinees recht biedt, die tot verdere analyse uitnodigt. Bovendien bevestigt en versterkt de reeks de bestaande banden van de Gentse Rechtsfaculteit met een aantal Chinese rechtsfaculteiten.

Ten slotte kan vermeld worden dat de teksten van de voordrachten bij het Seminarie voor Burgerlijk en Vergelijkend Recht van de R.U.G. kunnen verkregen worden.

F. DE LY

5. Oprichting en toekenning van de Sarton-leerstoel met inaugurale les door Prof. R.K. Merton (Rijksuniversiteit te Gent, 8 november, 1986).

Na twee jaar voorbereiding werd voor de eerste maal de Sarton-leerstoel toegekend aan niemand minder dan de bekende socioloog Prof. R.K. Merton. De Sarton-leerstoel streeft een dubbel doel na. Enerzijds wil ze de Gentenaar George Sarton, de onbetwiste vader van de geschiedenis van de wetenschappen als een wetenschappelijke discipline, in de verf zetten en anderzijds wil ze in een echte Sarton-geest de verdere beoefening van de geschiedenis van de wetenschap stimuleren samen met de filosofie van de wetenschappen en de wetenschap van de wetenschappen. Daarom wordt ernaar gestreefd om jaarlijks een uitmuntend wetenschapper, bekend en gewaardeerd om zijn werk in hoger domein, te bekronen door hem als titularis van deze Sarton-leerstoel aan te stellen voor een jaar.

De Sarton-leerstoel wordt toegekend door een comité, aangesteld door de Raad van Beheer van de Rijksuniversiteit te Gent, op voorstel van de deelnemende faculteiten.

Maar het Sarton-comité beoogt, naast de erkenning van fundamentele prestaties in het veld van de geschiedenis, filosofie en wetenschap van de wetenschap, ook wetenschappelijke arbeid in dit domein aan te moedigen. Om deze redenen worden er jaarlijks naast de aanstelling van een titularis van de Sarton-leerstoel, maximaal vijf Sarton-medailles uitgereikt aan wetenschappers die heel verdienstelijk zijn en/of veelbelovende inspanningen in dit domein realiseren. In principe geeft elk medaillehouder een of verscheidene lezingen in de betreffende faculteiten in verband met zijn onderzoekingen en resultaten. In het academiejaar 1986-87 worden volgende laureaten bekroond, die de Sarton-medaille in ontvangst zullen nemen uit de handen van de decaan van de desbetreffende faculteit:

Geneeskunde : Dr. H. Schadewaldt.
Letteren en Wijsbegeerte : Dr. H. Elkhadem.
Diergeneeskunde : Dr. M. Mammerickx.
Psychologie : Prof. Z. Assoun.
Rechten : Prof. Dr. J. Quintyn.

Wat de oprichting en de toekenning van de leerstoel op 28 november 1986 betreft : de plechtigheid in de Aula werd voorgezeten door de voorzitter van het Sarton-comité, Prof. Thiery, in aanwezigheid van veel prominenten uit de wetenschappelijke en administratieve wetenschappelijke wereld en een breed publiek. Na een kort welkomstwoord door de voorzitter die eveneens de intenties i.v.m. de oprichting van deze leerstoel uiteenzette, werd door Dr. F. Lox, directeur van het museum van wetenschappen van de RUG zowel het wetenschappelijk als het humane profiel van George Sarton geschetst. Vervolgens werd beknopt de laudatio voor Prof. R.K. Merton uitgesproken door Prof. F. Vandamme. Hij legde de nadruk op de diepe invloed die George Sarton ondermeer op Prof. R.K. Merton had gehad niettegenstaande het feit dat Merton toch zijn eigenheid heeft bewaard als een "unruled apprentice" zoals hij zichzelf zo graag t.o.v. Sarton karakteriseert.

Ten slotte kwam de hoofdbrok van de plechtigheid, namelijk de inaugurale les door Prof. R.K. Merton, waarna hij uit de handen van de Prof.

H. Van Looy, de afgevaardigde van de Rector, die wegens ziekte verhinderd was, het diploma en de Sarton-medaille ontving.

Prof R.K. Merton zette in zijn les enerzijds zijn speciale relatie met Sarton uiteen. Hoe hij zeer vele "geschenken" van Sarton heeft gekregen, nl. vorming en steun, die zijn carrière en ontwikkeling diepgaand beïnvloedden. Vervolgens werkte hij het eigenlijke tema uit van zijn inaugurale les getiteld 'Matthew effect in science-cumulative advantage and the symbolism of intellectual property'. Hierin stelt Prof. Merton, dat ook in de wetenschap de bijbelse woorden van de evangelist Mattheus van toepassing zijn: "Hij die heeft, hem zal gegeven worden en hij die niet heeft, hem zal afgenomen worden, zelfs het weinige dat hij bezit". Ook in de ontwikkeling van de sociologie van de wetenschappen zien we — empirisch onderzoek staaft dit — dat bij coöperatie tussen bekende en minder bekende wetenschappers of bij onafhankelijk gelijktijdige ontdekkingen, diegenen die het meest bekend zijn, de hoogste "reward" krijgen en erkenning voor dit werk. Dit komt tot uiting ondermeer in hun citeren (vandaar de noodzaak van met voorzichtigheid een "citational index" te hanteren), in hun ontvangen van subsidies van prijzen (o.m. de nobelprijs), enz.

Toch merkt Merton op dat, ofschoon vanuit moreel en humaan perspectief dit fenomeen af te keuren valt, het sociologisch organisatorisch wel een zeker gunstig effect heeft, omdat aandacht en kracht geconcentreerd worden op zekere erkende waarden. Merton wijst er echter op — en dit is wel belangrijk — dat er toch tegengestelde krachten aanwezig zijn die de invloed van het 'Matthew effect' milderen. Hij gaf hiervan enkele illustraties, maar hij merkte onmiddellijk op, dat deze nog niet echt wetenschappelijk bestudeerd zijn, wat vanuit de sociologie en de politiek voor de wetenschappen ten zeerste gewenst zou zijn.

We willen er echter aan toevoegen dat Prof. Merton geenszins bedoelt dat samenwerking niet lonend is of niet wenselijk. Wat duidelijk is, is dat in het sociaal proces van beloning allerlei processen werkzaam zijn, die aan de controle van de actoren in de coöperatie ontsnappen en die zeker niet optimaal verlopen volgens wat normaal billijk zou zijn in functie van de inspanningen en bijdragen van deze actoren. Maar het is evengoed duidelijk dat in het huidige stadium van de wetenschapsactiviteit, samenwerking de enige mogelijkheid is om in de concurrentie tussen wetenschappelijke eenheden aan de top te staan of te blijven. Dit is al lang het geval in de natuurwetenschappen. Maar we zien dat dit ook meer en meer de realiteit wordt in de menswetenschappen (inclusief logica, epistemologie en toegepaste epistemologie). We durven zelfs de stelling naar voren brengen dat in alle wetenschappen, naarmate meer en meer apparatuur (onder meer computers) noodzakelijk zijn, de specialisatie en vandaar de nood aan samenwerking groter wordt. Dit heeft voor gevolg dat het hoog nodig is om een meer rechtvaardig en billijk sociaal beloningssysteem te creëren. Dit vereist echter nog een veel groter en beter sociologisch onderzoek en een goede theorie over het "rewardsysteem" of eerder de "reward and award systems" in de wetenschappelijke communiteiten.

Terugkerend op de Sarton-leerstoel en de Sarton-medaillehouders, willen we ten slotte opmerken dat het de bedoeling is om de voordrachten, de inaugurale les en de lezingen van de medaillehouders hetzij als werkdocument, hetzij als boek te publiceren. Geïnteresseerden kunnen hiervoor schriftelijk contact opnemen met het Sarton-comité, Blandijnberg 2, 9000 Gent.

F. VANDAMME